

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/2/2023
Identifikačné číslo spisu: 4116226364
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4116226364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N-ADOVA spol. s.r.o., Nitra, Krškanská 1, IČO: 31450296, zastúpeným Advokátskou kanceláriou JÁNSKY & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Nitra, Štúrova 13, IČO: 47249650, proti žalovanému Mesto Nitra, Nitra, Štefánikova trieda 60, IČO: 00308307, zastúpeným JUDr. Marek Ďuran, advokát, Nitra, Štefánikova 34, IČO: 30788285, o zaplatenie 17.919,13 eura s príslušenstvom a zmluvnej pokuty s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15C/405/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. marca 2022 sp. zn. 7Co/47/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 24. marca 2022 sp. zn. 7Co/47/2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra z 20. júna 2019 pod č. k. 15C/405/2016-413 o zamietnutí žaloby a náhrade trov konania, ako vecne správny aj keď z iných dôvodov (§ 387 ods. 1 CSP). Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 CSP).

1.2. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav avšak z neho nevyvodil správny právny záver o tom, že článok VI. bod 1. a článok VI. bod 19. nájomnej zmluvy zo 07. júna 2010 si navzájom odporujú, a preto ide o neplatný právny úkon. Odvolací súd posudzujúc ustanovenia čl. III. bod 1. a čl. VI. bod 19. nájomnej zmluvy zo 07. júna 2010 dospel k záveru, že zmluvné strany sa dohodli, že účinnosť nájomnej zmluvy nastane k 01. 10. 2010 za predpokladu, že dôjde k odovzdaniu predmetu nájmu prenajímateľom, o čom sa spíše písomný protokol. Bolo potrebné súhlasiť so žalovaným, že z dôvodu, že nikdy neprišlo k odovzdaniu a prevzatíu predmetu nájmu, nikdy neprišlo k podpisu písomného protokolu o odovzdaní a prevzatí predmetu nájmu nájomcom, nenastal zmluvne dohodnutý predpoklad k tomu, aby zmluva nadobudla účinky. Súd prvej inštancie v bode 24. odôvodnenia rozsudku správne konštatoval, že právny predchodca žalovaného Mestské služby Nitra ani žalovaný predmet nájmu nikdy neužívali. V bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvej

inštancie uviedol, že Protokol o odovzdaní a prevzatí nehnuteľností nebol nikdy podpísaný a nie je možné z neho vychádzať. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že zmluvné strany boli povinné odovzdať a prevziať predmet nájmu na základe písomného Protokolu o odovzdaní a prevzatí predmetu nájmu, a to ku dňu účinnosti tejto zmluvy t. j. 1. 10. 2010 (čl. III. bod 1. nájomnej zmluvy). Čl. VI. bod 19. nájomnej zmluvy upravuje situáciu, ak ku dňu 1. 10. 2010 nepríde k podpísaniu tohto protokolu. V takom prípade sa zmluvné strany dohodli, že účinky zmluvy nastúpia až ku dňu podpísania protokolu. Je nesporné, že protokol o odovzdaní a prevzatí predmetu nájmu nebol podpísaný právnym predchodcom žalovaného a ani žalovaným a predmet nájmu títo neprevzali a ani neužívali. V konaní bolo podľa názoru odvolacieho súdu preukázané, že žalobca reálne neodovzdal predmet nájmu žalovanému. Žalovaný resp. jeho právny predchodca pre vytýkané nedostatky (nehnuteľnosti sa nachádzajú v dezolátnom stave) odmietol protokol podpísať a predmet nájmu prevziať. Pretože zmluvnými stranami bol dohodnutý predpoklad účinnosti zmluvy, a to podpísanie protokolu o odovzdaní a prevzatí predmetu nájmu k čomu nedošlo, účinnosť nájomnej zmluvy nenastala, pričom na tento záver nemali vplyv ani stranami podpísané dodatky k nájomnej zmluve.

1.3. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že v dôsledku neúčinnosti zmluvy o nájme nemal žalovaný resp. jeho právny predchodca povinnosť platiť nájomné, a to ani žalované nájomné za mesiac máj 2016. Pretože žalovaný ani jeho právny predchodca neporušil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy, nebol potom povinný zaplatiť ani zmluvnú pokutu, ktorú žalobca v tomto konaní uplatnil v sume 25.249,69 eura s príslušenstvom. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

1.4. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie nepostupoval vo veci podľa ustanovenia § 181 ods. 2 CSP a vec predbežne právne neposúdil a porušil tak toto zákonné ustanovenie. Vzhľadom na to, žalobca navrhol vydať medzitímny rozsudok, ktorým by súd určil, že nájomná zmluva zo 07. júna 2010 vrátane jej dodatkov 1-14 je platný a činný právny úkon. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 25. októbra 2017 navrhol, aby súd prvej inštancie vydal medzitímny rozsudok, ktorým súd rozhodne, či tu je alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej.

1.4.1. Odvolací súd zaoberajúc sa týmto odvolacím dôvodom dospel k záveru, že nedodržaním postupu súdom prvej inštancie uvedeným v ust. § 182 ods. 2 CSP nedošlo k takému závažnému porušeniu súdneho konania, ktoré by malo za následok nesprávnosť konečného rozhodnutia súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu nedodržanie postupu podľa § 181 ods. 2 CSP nijakým spôsobom neobmedzilo žalobcu pri realizácii jeho procesných práv v tomto konaní.

1.4.2. Predpokladom vydania medzitýmneho rozsudku je účelnosť. Vydanie medzitýmneho rozsudku bude účelné spravidla vtedy, keď by si určenie výšky nároku vyžadovalo podrobné a časovo náročné dokazovanie, pričom sa javí byť účelné v prvom rade ustálenie otázky opodstatnenosti uplatneného nároku. Pokiaľ je súd toho názoru, že je základ alebo dôvod žaloby opodstatnený, t. j. je tu právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej, vydá medzitímny rozsudok, v ktorého výroku konštatuje, že uplatnený základ alebo dôvod žaloby je opodstatnený, a zároveň uvedie, že o výške nároku rozhodne v konečnom rozsudku. Do právoplatnosti medzitýmneho rozsudku súd nemôže konať o žalobou uplatnenom procesnom nároku. Po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku už súd nemôže v konaní o výške nároku posudzovať otázky týkajúce sa základu nároku, pretože tomu bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci (pozri § 230 CSP). Záporný medzitímny rozsudok nie je možné vydať, keďže pokiaľ súd dospeje k záveru, že základ nároku nie je opodstatnený, zamietne celú žalobu a takýto rozsudok je už rozsudkom konečným (Komentár ASPI k ust. § 214 CSP).

1.4.3. Z obsahu odvolania podaného žalobcom vyplýva, že žalobca v ňom namietal aj nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v tom, že napriek jeho návrhu na vydanie medzitímneho rozsudku, ktorým by súd určil, že nájomná zmluva zo 07. júna 2010 vrátane jej dodatkov je platný a účinný právny úkon, súd prvej inštancie o tomto návrhu žalobcu nerozhodol. Z ustanovenia § 214 CSP vyplýva oprávnenie (možnosť nie povinnosť) súdu, ak je to účelné rozhodnúť o základe uplatneného nároku medzitímnym rozsudkom. Ak súd z hľadiska účelnosti nezistí na takýto postup dôvod, rozhodne o nároku uplatnenom žalobou s konečným rozsudkom. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, keď riešil otázku platnosti nájomnej zmluvy a jej dodatkov ako predbežnú otázku. Podľa názoru odvolacieho súdu z hľadiska účelnosti nebolo potrebné rozhodovať o tejto otázke medzitímnym rozsudkom a súd prvej inštancie svojím procesným postupom neporušil príslušné ustanovenia CSP.

1.5. Napokon odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa nezaoberal tvrdením žalobcu, že dôvodom nepodpisania Protokolu zo strany žalovaného a odmietnutie prevzatia nájmu žalovaným bolo tvrdenie žalovaného, že zmluvný záväzok založený nájmnou zmluvou zrušením Mestských služieb na zriaďovateľa t. j. žalovaného neprešiel. Z dodatkov k nájomnej zmluve vrátane dodatku č. 14, ktorý bol podpísaný dňa 01. mája 2015 vyplýva, že tieto uzatváral právny predchodca žalovaného Mestské služby, Nitra, pričom pred ich zrušením k podpísaniu Protokolu ani k reálnemu odovzdaniu predmetu nájmu zo strany žalobcu nedošlo. Rovnako v konaní nebolo preukázané, že by žalobca riadne splnil podmienky uvedené v čl. VI. bod 19. Nájomnej zmluvy a vytvoril tak podmienky na nadobudnutie účinnosti nájomnej zmluvy. Napokon odvolací súd uviedol, že v súlade s ust. § 21 ods. 13 zák. č. 523/2004 Z. z. ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom bezprostredne nasledujúcim po dni zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak. Z výpisu z uznesení všeobecne záväzných nariadení a ďalších rozhodnutí z 15. zasadania Mestského zastupiteľstva v Nitre, konaného dňa 10. marca 2016 vyplýva, že uznesením č. 49/2016-MZ rozhodlo mestské zastupiteľstvo o zrušení príspevkovej organizácie mesta Mestské služby Nitra, Tehelná 3, Nitra, IČO: 17643848, s účinnosťou ku dňu 31. marca 2016 (č. l. 45 spisu). Mestské zastupiteľstvo zobralo na vedomie, že práva a povinnosti príspevkovej organizácie uvedené v prílohe č. 1 k uzneseniu prešli ku dňu 31. marca 2016 na zriaďovateľa. Mestské zastupiteľstvo neurčilo právneho nástupcu pre prechod práv a povinností v osobe nájomcu k záväzku založenému nájmnou zmluvou zo 07. júna 2010, ktorú nájomca (príspevková organizácia) uzatvorila s obchodnou spoločnosťou N-ADOVA, spol. s r.o., preto treba vychádzať z toho záveru, že práva a povinnosti prešli na zriaďovateľa.

1.6. Odvolací súd sa v tomto konaní stotožnil s právnym záverom Krajského súdu v Nitre, ktorý rozsudkom z 13. apríla 2021 č. k. 15Cob/132/2019-396 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Nitre z 24. júna 2019 č. k. 23Cb/18/2018-329. V tomto konaní žalobca STAVDAS s.r.o. so sídlom Krškanská 1, Nitra, na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú uzatvorila so spoločnosťou N-ADOVA, spol. s r.o., so sídlom Krškanská 1, Nitra, uplatňoval voči Mestu Nitra, so sídlom v Nitre, Štefánikova 60, nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 25.249,69 eura, pričom išlo o zaplatenie totožnej zmluvnej pokuty ako v tomto konaní, a to za porušenie povinnosti žalovaného zaplatiť nájomné za mesiac máj 2016.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil v zmysle § 420 písm. f) CSP a v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

2.1. V dovolaní dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP ohľadom porušenia jeho práva na spravodlivý proces vymedzil ako:

a/ prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý neoboznámil sporové strany s jeho iným právnym názorom a neumožnil im sa k tomuto názoru vyjadriť. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 36 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“),

b/ riadne neodôvodnil svoje závery ohľadom neúčinnosti zmluvy vo vzťahu ku konštatovaniu o neodovzdaní a neprevzatí predmetu nájmu,

c/ nesprávne právne posúdil vec v zmysle § 36 OZ, ako aj v otázke zmluvnej pokuty.

2.2. V dovolaní dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vymedzil konštatovaním ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom pri vyriešení týchto otázok, podľa dovolateľa doposiaľ dovolacím súdom neriešených:

a/ neúčinnosti nájomnej zmluvy pre nesplnenie podmienky odovzdania predmetu nájmu prenajímateľom nájomcovi,

b/ bezpodmienčenosti nájomnej zmluvy (§ 36 ods. 3 OZ) v dôsledku účelového odmietnutia právneho predchodcu žalovaného prevziať predmet nájmu,

c/ nároku žalobcu na zmluvnú pokutu v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti právneho predchodcu žalovaného prevziať predmet nájmu,

d/ povinnosti právneho predchodcu žalovaného platiť nájomné, keď predmet nájmu neužíval napriek platnej a účinnej nájomnej zmluve.

3. Žalovaná vo vyjadrení uviedla, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď vychádzal z toho, že

k odovzdaniu predmetu nájmu nedošlo, účinnosť nájomnej zmluvy nenastala, nároky uplatnené žalobcom nie sú dôvodné, tvrdenia ohľadom porušenia práv na spravodlivý proces a vydania prekvapivého rozhodnutia odvolacím súdom, nemožno považovať za dôvodné, navrhla preto dovolanie žalobcu zamietnuť.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobca zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým, je súdom úlohy, ktorého súvisia so zabezpečením zjednotenia rozhodovacej praxe najvyššej súdnej autority všeobecného súdnictva a tvorby judikatúry. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady

voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

11. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

12. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

13. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod.

14. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (vid' napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

14.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

14.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba

rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý neoboznámil sporové strany s jeho iným právnym názorom pri aplikácii ustanovenia § 36 OZ, ktoré ustanovenie nebolo pri doterajšom rozhodovaní aplikované; namieta nesprávne právne posúdenie veci pri aplikácii ustanovenia § 36 OZ a posúdení vzniku nároku na zmluvnú pokutu; nedostatočné zdôvodnenie záveru o neúčinnosti nájomnej zmluvy v dôsledku neodovzdania a neprevzatia predmetu nájmu.

15.1. V posudzovanom prípade podľa názoru dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd by svojím postupom založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP z hľadiska vydania prekvapivého rozhodnutia odvolacím súdom. Práva vo všeobecnosti vznikajú zo zákona alebo zo zmluvy (z právnych úkonov). Odvolací súd svoj rozhodný právny záver o nenadobudnutí účinnosti nájomnej zmluvy posudzoval z aspektu uzavretej písomnej nájomnej zmluvy (jej konkrétnych ustanovení) vychádzajúc z obsahu dohodnutých vzájomných práv a povinností, teda na základe dvojstranného konsenzuálneho právneho úkonu, ako prejavu slobodnej vôle účastníkov neodporujúceho kogentnej právnej úprave, čo je situácia zjavne odlišná od tej, kedy konkrétne práva a povinnosti účastníkov vznikajú, zanikajú alebo sa menia priamo zo zákona, teda právnej normy, ako všeobecne záväzného pravidla správania sa vydaného štátom stanovenej a uznanej forme. Dovolateľ v dovolaní vyvodzuje prekvapivosť len s odvolaním sa na právo vyplývajúce z hmotnoprávneho ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 36), čo nezodpovedá okolnostiam tohto prípadu, ide zjavne o nepriliehavú i nepresnú argumentáciu, čo činní neopodstatnenosť takej dovolacej námietky i pre jej rozpor s tým, čo je obsahom súdneho spisu. Iná (odlišná) interpretácia (právny výklad) obsahu tej istej nájomnej zmluvy súdom prvej inštancie a odvolacím súdom nezakladá prvok prekvapivosti, lebo v danom prípade bola nájomná zmluva dôkazným prostriedkom, ktorý v spore predložil žalobca, a ku ktorému sa v konaní pred súdom prvej inštancie po právnej a skutkovej stránke vyjadrili (mali možnosť vyjadriť) obe sporové strany.

15.2. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke (ne)nadobudnutia účinnosti nájomnej zmluvy a nároku na zmluvnú pokutu. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I. ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúci odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020). Napokon k dovolacej námietke o nedostatočnom odôvodnení záveru o neúčinnosti nájomnej zmluvy v dôsledku neodovzdania a neprevzatia predmetu nájmu odvolacím súdom je potrebné

uviesť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ v tomto dovolacom konaní náležite nevníma a dôsledne nerozlišuje medzi nedostatočným odôvodnením rozhodnutia a v rozhodnutí uvedeným nesprávnym právnym posúdením veci, dôsledkom toho je, že vada odôvodnenia je ním vymedzená dôvodmi, ktoré zakladajú podľa neho správne právne posúdenie veci, čím by prichádzalo do úvahy vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, nie však v zmysle § 420 písm. f) CSP. Podľa dovolacieho súdu, odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu (vrátane záveru ohľadom neúčinnosti nájomnej zmluvy); jeho postup nemožno považovať za neodôvodnený, či rozporuplný. Tým nie je dotknutá otázka (ne)správneho právneho posúdenia veci, ktorou sa odvolací súd pri uplatnenom dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP nemá možnosť zaoberať.

16. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

17. Dovolateľ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak ho zákonom požadovaným spôsobom obsahovo náležite nevyvedl.

17.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešenie predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybnovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

17.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby odvolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak odvolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípustná.

17.4. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, b/ uviesť, ako ju riešil odvolací súd, c/ dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a d/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Dovolateľ uvedeným spôsobom dovolací dôvod nevyvedl. Dovolateľ nespĺnil podmienku konkretizácie právnej otázky riešenej odvolacím súdom pokiaľ ide o dovolateľom položené otázky:

- o bezpodmienkosti nájomnej zmluvy (§ 36 ods. 3 OZ) v dôsledku účelového odmietnutia právneho

predchodcu žalovaného prevziať predmet nájmu; lebo odvolací súd nedospel k zisteniu o účelovom neprevzatí predmetu nájmu právnym predchodcom žalobcu.

- o nároku žalobcu na zmluvnú pokutu v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti právnym predchodcom žalovaného prevziať predmet nájmu; lebo odvolací súd vychádzal z toho, že účinnosť nájmovej zmluvy nenastala, preto nemohlo dôjsť k porušeniu z nej vyplývajúcej povinnosti zakladajúcej vznik nároku na zmluvnú pokutu.

- povinnosti právneho predchodcu žalovaného platiť nájomné, keď predmet nájmu neužíval napriek platnej a účinnej nájmovej zmluve; lebo odvolací súd vychádzal zo zistenia, že prenajímateľ zmluvne dohodnutým spôsobom neodovzdal predmet nájmu nájomcovi, ten ho nemal možnosť užívať a pokiaľ nebola nájomná zmluva účinná nebolo možné z nej vyvodiť zmluvnú povinnosť platiť dohodnuté nájomné. Uvedené znamená, že dovolateľom formulované otázky stoja mimo skutkového a právneho rámca rozhodnutia odvolacieho súdu, ide o otázky, ktoré odvolací súd neriešil, a na ktorých nezaložil svoje rozhodnutie; pre daný spor ich možno označiť za otázky akademické. Dovolateľ formuláciou otázok v podstate namieta, že súd nesprávne ustálil rozhodnú skutkovú okolnosť, keď vychádzal z toho, že prenajímateľ zmluvne dohodnutým spôsobom neodovzdal nájomcovi predmet nájmu, s čím nájomná zmluva spájala nenadobudnutie jej účinnosti, a teda neaktiváciu vzájomných záväzkových práv a povinností, napríklad práva (možnosti) užívať vec, povinnosť platiť nájomné, práva na zmluvnú pokutu v dôsledku porušenia zmluvy. Odlíšnosťou skutkových otázok však nemožno úspešne vymedziť nesprávnosť právneho posúdenia veci, lebo zmena rozhodných skutkových okolností sama osebe môže viesť k inému právnemu posúdeniu veci. Dovolateľovi sa relevantným spôsobom nepodarilo spochybniť právne závery dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Otázku ohľadom (ne)účinnosti nájmovej zmluvy odvolací súd riešil na základe interpretácie konkrétnych ustanovení nájmovej zmluvy, ide tu o záväzkovo právny vzťah, obsah ktorého bol individuálne dohodnutý konsenzuálne prejavenu vôľou subjektov súkromného práva. Nešlo tu o prípad výkladu zákona (právnej normy) odvolacím súdom. Pokiaľ dovolateľ nekonkretizoval takú právnu otázku, ktorú riešil odvolací súd, objektívne nemohol splniť ani ďalšie podmienky a - uviesť, ako ju riešil odvolací súd, - naplniť podmienku o opodstatnenosti tvrdenia, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a - ani uviesť to, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

17.5. V dovolaní žalobca, spĺňajúci podmienku zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 429 ods. 1 CSP, síce označil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP avšak, ako je z vyššie uvedeného zrejmé, ho nevymedzil náležitým zákonom zodpovedajúcim spôsobom (§ 432 CSP). Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným súdnym zásahom narúšajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého súdneho procesu, najmä princípu rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľky (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Dovolací súd sa pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Má ísť o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu uplatneného dovolacieho dôvodu (porovnaj III. ÚS 223/2021).

17.6. Cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv dovolateľov v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Ústavný súd v uznesení sp. zn.: I. ÚS 215/2022-15 zo 14. apríla 2022, bod 15. odôvodnenia (tiež I. ÚS 214/2022-14 zo 14. apríla 2022 bod 20.) k odmietnutiu dovolania pre nespĺnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom

nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020).

18. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým prípadne mienil namietat' nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP (resp. v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP) odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na ich plnú náhradu, pretože výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu z procesného hľadiska zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 CSP).

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.